

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hendriksson, K. 2024. Kun vastuullisuus ja kiertotalous toteutuvat työarjessa. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (3/2024).

URL: <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/lumenlehti/2024/10/31/kun-vastuullisuus-ja-kiertotalous-toteutuvat-tyoarjessa/>

Kun vastuullisuus ja kiertotalous toteutuvat työarjessa

Katri Hendriksson, Insinööri (YAMK), asiantuntija, Uudistuva teollisuus, Lapin ammattikorkeakoulu

Tämä artikkeli edustaa SDG-tavoitetta 12: Vastuullista kuluttamista.

Asiasanat: vastuullisuus, konetekniikka, kiertotalous, yhteistyö, TKI, kierrätys

Johdanto

Kiertotalouden ja vastuullisuuden voi sanoa kulkevan käsi kädessä. Kokemukseni kiertotalouden kehitystyöstä sekä vastuullisuustyön koordinoinnista kertovat samaa tarinaa. Kiertotalous on edelleen maailmanlaajuinen megatrendi, joka ulottuu sekä julkisen että yksityisen sektorin toimintaan. Lapin ammattikorkeakoulussa on sitouduttu edistämään sekä kiertotaloutta että vastuullisuutta. Molempien teemojen edistämiseksi on tehty toimenpiteitä, kuten esimerkiksi Kiertotalouden linjaaminen organisaation poikkileikkaavaksi teemaksi sekä vuoden vaihteessa lanseerattu vastuullisuusohjelma.

Kiertotalous ja vastuullisuus kukoistavat silloin kun niiden edistämiseen voidaan panostaa sekä strategisilla linjauksilla että konkreettisilla toimenpiteillä. Suunnitelmallisuus, ennakointi ja tulevaisuuden nousevien trendien tarkastelu ovat avaintekijöitä näiden teemojen kehitystyölle. Kehitystyön ensiaskeleet lähtevät liikkeelle ideoista, innovaatioista ja kokeiluhalusta, onneksi Lapin ammattikorkeakoulu on sitoutunut toimimaan juuri tällä tavalla.

Erityisesti Lapin alueella kiertotalousosaaminen ja vastuullisuuden tunnistaminen ovat edenneet huimasti viimeisten vuosien aikana. Kehitystyö kiertotalouden osalta on käynnistynyt reilu vuosikymmen sitten Lapin alueen kiertotaloustoiminnan kartoitustöiden puitteissa. Vuosikymmen on samaan aikaan pitkä sekä lyhyt ajanjakso

tehdä systemaattista kehitystyötä. Lyhyellä aikavälillä on saatu aikaan hyvinkin konkreettisia tuloksia, kuten vaikkapa kiertotalouden kytkeytyminen opintojaksoihin. Pitkän aikavälin konkreettiset tulokset näkyvät esimerkiksi toimintamallien ja strategian toteutuksen kehitystyössä. Tässä vaiheessa kiertotalouden kehitystyötä voimme sanoa olevamme pitkällä tämän aiheen parissa, mutta työ on edelleen kesken. Kiertotaloustyön ja vastuullisuuden huomioimisessa on tärkeää tunnistaa lähiympäristön potentiaalit sekä tehdä tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

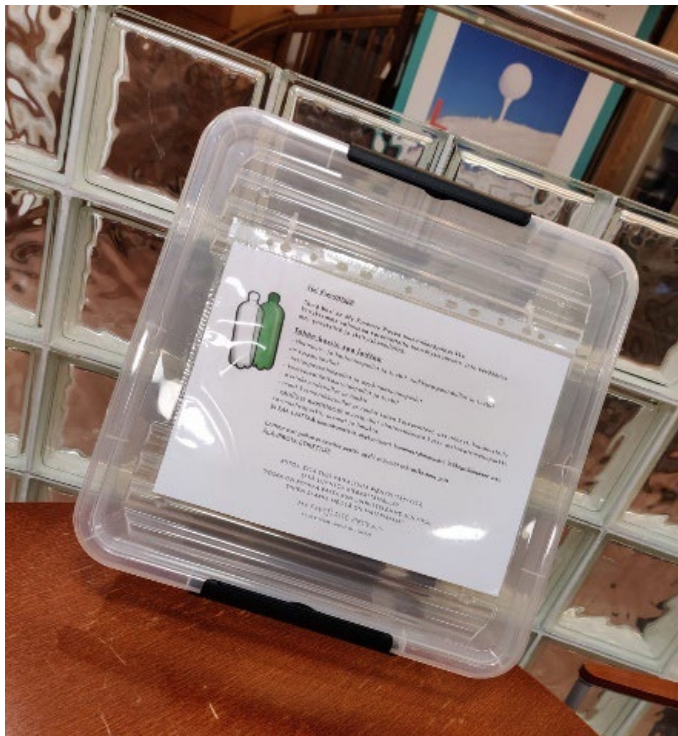
Kiertotalousyhteistyötä paikallisen yrittäjän kanssa

Lapin ammattikorkeakoulu on tehnyt tiivistä yhteistyötä paikallisten mikro- ja pk-yritysten kanssa jo vuosia. Yhteistyön toimintatavat ja tulokset ovat näyttäneet eritavoin ja erilaisissa yhteyksissä, mutta päätavoite on aina ollut sama; Tähdätään laadukkaaseen yhteistyöhön, josta molemmat osapuolet hyötyvät. Kiertotalous-teeman puitteissa on suunniteltu ja toteutettu useita yhteistöitä ja yksi niistä on käynnistynyt jo vuonna 2021 My Favorite Piece -yrityksen kanssa.

Lapin ammattikorkeakoulun ja My Favorite Piece -yrityksen kanssa yhteistyö käynnistettiin hyvin matalalla kynnyksellä. Yritys on kauttaaltaan kiertotaloutta toteuttava yritys, sekä tuotteiden että toimintatapojen osalta. Lapin ammattikorkeakoulu aloitti yhteistyön yksinkertaisella tavalla, ilman ylimääräistä byrokratiaa. Yhteistyö käynnistyi muovien kierrättämisen puitteissa. Yrityksen yksi toimintatavoista ja -malleista on toteuttaa laadukkaita käsityönä tehtyjä koruja esimerkiksi muovimateriaalista, joka päätyisi kotitalouksissa suoraan muovinkeräykseen. (My Favorite Piece 2024) Tämä toimintamalli oli helppo ottaa ensimmäiseksi yhteistyön askeleeksi, koska jokainen voi helposti tuoda kortensa kekkoon.

Yrityksen yksi yhteistyön malli Meri-Lapin alueella on ollut jo vuosia se, että yrittäjä toimittaa toimistotiloihin laatikon, johon jokainen toimistolla käyvä saa tuoda omat muovipurkinsa. Suosittuja keräyskappaleita ovat olleet mm. shampoo-, hoitoaine- ja suihkugeelipurkit, käsivoidetuubit sekä lisäravinnepakettit. Toimintamalli on hyvin yksinkertainen ja toimiva, ei vaadi toimistoarjessa juurikaan mitään, mutta on iso apu paikalliselle yrittäjälle. Ylijäämämateriaaleista syntyy taitavan koruntekijän käsissä

esimerkiksi kauniita ja yksilöllisiä korvakoruja. Yhteistyö yrittäjän kanssa on hyvin konkreettista ja näkyy toimistoarjessa mukana. My Favorite Piecen tarina ja ideologia tarjoavat konkreettisia esimerkkejä siitä, kuinka vastuullisuus voi näkyä työarjessa. Yritys hyödyntää materiaaleja, jotka muuten päätyisivät roskiin, ja käyttää kierrätettyjä pakkausmateriaaleja, mikä tukee ekologista kestävyyttä. Koko toiminta perustuu kierrätykseen ja paikallisten resurssien käyttöön, mikä varmistaa laadun ja tukee suomalaista työtä. (My Favorite Piece 2024) Kuviossa 1 on esitetty yrityksen muovinkeräyslaatikon toimintamalli.

Kuvio 1. Yrityksen toimintamalli muovien keräykseen.

Yhteistyön muodot ovat vuosien aikana kehittyneet ja yritys on ottanut osaa mm. konetekniikan koulutusohjelman projektiluonteisiin opintojaksoihin ja toiminut toimeksiantajana erityyppisille kiertotalousaiheille. Eräs projektiaiheista liittyi nahkameistimen mallinnukseen, koska yrittäjä toivoi uusia innovatiivisia ideoita meistimen muotoon, jotta se palvelisi paremmin muotoilutyötä.

Yrityksen kanssa on myös ideoitu uusia kiertotalousratkaisuja Meri-Lapin alueelle, verkostoiduttu erilaisten tilaisuuksien yhteydessä sekä muodostettu myös matalan kynnyksen vuoropuhelun väylä. Tämänkaltaiset yhteistyöt ovat toisaalta hieman hidastempoisia, mutta ehdottomasti kannattavia tulevaisuuden kannalta. Jatkoa

ajatellen, tämän esitetyn esimerkin avulla voidaan ideoida toisenlaisia yritysyhteistyötä edistäviä toimintamalleja ja saattaa muita pienyrittäjiä mukaan Lapin AMKin toimintaan. Esimerkiksi Lapin AMKin kehittämissympäristöt ovat hyviä testausalustoja yritysten pienimuotoisille kokeiluille.

Vastuullisuuden näkyminen työarjessa

Kiertotalous ja vastuullisuus ovat hyvin lähellä toisiaan. Näiden teemojen puitteissa on niin sanotusti helppo käynnistää jokin yhteistyötä kehittävä toimenpide, koska lähes jokainen yritys tänä päivänä toteuttaa kiertotaloutta ja vastuullisuutta omassa toiminnassaan. Toimenpiteinä voi olla prosessista ylijäämäksi jääneiden materiaalien kierrättäminen, liiketoiminnassa kiertotalousnäkökulmien huomioiminen tai vuoropuhelun käynnistäminen toisen yrityksen tai toimijan kanssa. Kiertotalouden ja vastuullisuuden toimenpiteet näyttäytyvät monipuolisina kehittämistoimina ja jokainen näkee asiat omasta näkökulmasta.

Vastuullisuus on teema, joka näyttäytyy modernissa työelämässä ja työarjessa vahvana nykypäivänä. Tämä voi tarkoittaa ympäristön huomioon ottamista, sosiaalisen ja taloudellisen vastuullisuuden integroimista päivittäisiin toimenpiteisiin sekä liiketoimintaan. Vastuullisuus työarjessa ei ole vain yksittäisiä tekoja, vaan kokonaisvaltainen lähestymistapa, joka näkyy kaikessa toiminnassa. Se edellyttää johdon sitoutumista, työntekijöiden kouluttamista ja jatkuvaa kehittämistä. Kun vastuullisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa, voidaan luoda kestävämpi ja parempi työympäristö, joka hyödyttää sekä työntekijöitä, yritystä että laajemmin yhteiskuntaa ja ympäristöä – Eikä ole päälle liimattua.

Miten vastuullisuus toteutuu työarjessa? Työarjessa vastuullisuus voi toteutua esimerkiksi roskien lajittelupisteinä, 5S toiminnan käynnistämiseksi, toimistotilojen vuokraamisena tai vaikkapa yhteisön sosiaalisen kestävyuden toimenpiteinä. Lapin ammattikorkeakoulun Kemin toimipisteessä kiertotaloustoimia edistetään yhteistyössä paikallisen yrityksen kanssa kierrättämällä muoviroskat ja kierrättämällä muut jätteet, huomioimalla työyhteisön hyvinvointi ja panostamalla yhteisöllisyyteen. Vastuullisuustoimia edistetään huomioimalla vastuullisuusohjelmaan kytketyt kestävyysteemat kuten vaikuttavuus, aluekehitys ja kestävyysaasteiden erityyppiset ratkaisut.

My Favorite Piece -yrityksen kanssa tehty yhteistyö on tuonut kiertotalouden erilaiset mahdollisuudet paremmin näkyviin Lapin AMKin Kemin kampuksella työskenteleville. Muovipurkkien ja -tuubien kierrättäminen on selkeästi lisääntynyt vuosien aikana. Nykyään mietitään jopa tuotavien purkkien väritystä, luoden mielikuvia siitä millaisia koruja niistä tulevaisuudessa jalostuukaan. Kiertotalouden kehittämismyönteisyys on kasvanut tämän pienen esimerkin avulla.

Miten työtä jatketaan?

Lapin ammattikorkeakoulu on panostanut paljon viime vuosina kiertotalouden ja vastuullisuuden osa-alueisiin. Teemat ovat mukana strategiassa, toimintasuunnitelmissa, raportoinnissa, vastuullisuusohjelmassa, poikkileikkaavissa teemoissa, osaamiskärjissä sekä päivittäisessä arjessa. Artikkelissa aiemmin esitetyt esimerkit kiertotalouden ja vastuullisuuden toimintamalleista ovat juurtuneet ammattikorkeakoulun toimintaan, kehittämistyö on ollut ja tulee olemaan systemaattista vielä tulevaisuudessakin.

Yhteistyö Lapin alueen toimijoiden kanssa on koettu erinomaiseksi tavaksi jalkauttaa ja juurruttaa TKI-toiminnan potentiaalia alueen kehittämisen tueksi. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta on koettu kansallisestikin arvokkaaksi ja tätä halutaan pitää yllä. Arene on julkaissut alkuvuodesta 2024 ammattikorkeakouluja koskevan kestävän ja vastuullisen TKI-toiminnan kriteeristön, josta on ollut suuri apu TKI-toiminnan kehittämisessä vastuullisempaan suuntaan. Ammattikorkeakoulujen toimiessa alusta alkaen vastuullisesti tulee myös alueen toimijoille kuva siitä, että ammattikorkeakoulujen työ on vaikuttavaa ja sillä saadaan aikaan aluekehitykseen kytkeytyviä toimenpiteitä aikaan. (TKI-fi -sivusto 2024)

Lapin AMKin Vastuullisuusohjelma (Kuvio 2) korostaa vastuullisuuden merkitystä. Ohjelma painottaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja vastuullisten käytäntöjen integroimista kaikkiin toimintoihin. Tämä sisältää muun muassa ympäristövaikutusten minimoinnin ja paikallisen yhteisön tukemisen, joten on vain luonnollista, että tiivistä yhteistyötä tehdään paikallisten yritysten kanssa. Kun vastuullisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa, voidaan luoda kestävämpi ja parempi työympäristö, joka hyödyttää sekä työntekijöitä, yritystä että laajemmin yhteiskuntaa ja ympäristöä.

Kuvio 2: Lapin ammattikorkeakoulun vastuullisuusohjelma. (Lapin ammattikorkeakoulu 2024)

Kiertotalouden ja vastuullisuuden kehittämistyötä jatketaan kuten ennenkin, tunnistetaan kehittämisen paikat, havainnoidaan ympärillä olevat nousevat tarpeet ja tehdään työtä näkyväksi systemaattisella kehitystyöllä. Lapin ammattikorkeakoululla on hyvät puitteet olla mukana tulevaisuuden nousevien trendien kehittämisen kärjessä.

Lähteet

Lapin ammattikorkeakoulu 2024. Kiikarissa kestävä tulevaisuus -Vastuullisuusohjelma. Viitattu 27.9.2024 [lucit.sharepoint.com/sites/Julkisettiedostot/Julkisettiedostot/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FJulkisettiedostot%2FJulkisettiedostot%2FAMK_yleinen_julkaistavat%2FEsittely%2FLapin AMK in vastuullisuusohjelma 2030%2Epdf&parent=%2Fsites%2FJulkisettiedostot%2FJulkisettiedostot%2FAMK_yleinen_julkaistavat%2FEsittely&p=true&ga=1](https://lucit.sharepoint.com/sites/Julkisettiedostot/Julkisettiedostot/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FJulkisettiedostot%2FJulkisettiedostot%2FAMK_yleinen_julkaistavat%2FEsittely%2FLapin%20AMK%20in%20vastuullisuusohjelma%202030%2Epdf&parent=%2Fsites%2FJulkisettiedostot%2FJulkisettiedostot%2FAMK_yleinen_julkaistavat%2FEsittely&p=true&ga=1)

My Favorite Piece. 2024. Yrityksen nettisivut. Viitattu 27.9.2024 <https://myfavoritepiece.com/brand/>

TKI.fi -sivusto. 2024. Arenen kestävä kehitys ja vastuullisen TKI-toiminnan kriteeristö – TKI-toiminnan ja vastuullisuusviestinnän tukena. Viitattu 27.9.2024 <https://tki.fi/arenen-kestavan-ja-vastuullisen-tki-toiminnan-kriteeristo-tki-toiminnan-ja-vastuullisuusviestinnan-tukena/>